

2021, 8(2): 366-367

Tema Editörlerinden

Haziran 2021'de yayına giren "Erkeklikler 1" temalı sayının devamı olan "Erkeklikler 2" sayısında, erkeklik çalışmaları alanına katkıda bulunacak makaleler, Eleştirel Erkeklik İncelemeleri İnisiyatifi ile gerçekleştirdiğimiz bir söyleşi ve "değıniler" bölümümüzde ise bir film eleştirisi ve iki otobiyografik erkeklik hikayesi yer alıyor.

Alandaki kuramsal tartışmaları zenginleştireceğini düşündüğümüz İlkay Özküralpli'nin "Biraz da "Erkeklerden" Konuşalım mı?: Hegemonik Erkeklik Kavramının Feminist Bir Eleştirisi" başlıklı yazısı, Raewyn Connell'in erkeklik çalışmalarının alametifarikası olan "hegemonik erkeklik" kavramını feminist epistemoloji ve feminist metodoloji bağlamlarında tartışıyor. Yazar, erkeklik çalışmalarının feminist eleştirinin izinden gitmedikçe zayıf kalacağını altını çiziyor.

Olgu Karan, Ayşegül Kocamüminler ve Şevval Tanman'ın "Hegemonik Erkeklik Trafikte: Üniversiteli Gençlerin Sürücü Davranışlarına İlişkisel Bir Bakış" yazısı, ataerkil kodların hakim olduğu trafikte erkek ve kadın sürücülerin davranış biçimlerini karşılaştırmalı olarak ele alıyor. Karan, Kocamüminler ve Tanman, ülkemizde sosyal bilimlerde sıklıkla göz ardı edilen bir alan olan trafiğin sosyolojisine ilişkin bir çalışma ortaya koyuyorlar. Yazarlar Ankara'da üniversite öğrencileriyle yapılan odak grup görüşmelerine dayanan bu çalışmada farklı cinsiyetten sürücülerin davranış ve tutumlarının (toksik) hegemonik erkeklik normları tarafından biçimlendirildiğini vurguluyorlar. Bu çalışmanın, sadece erkeklik çalışmalarına değil, trafik sosyolojisi tartışmalarına da katkı sağlayacağını düşünüyoruz.

Bu sayıda son derece can yakıcı bir konu olan kadına yönelik erkek şiddeti üzerine iki yazı yer alıyor. Bu yazılardan ilki, Yıldız Derya Birincioğlu ve Zeynep Burcu Şahin'e ait "Haber Yorumlarında Yeniden Üretilen Erkeklik Halleri: Pınar Gültekin Cinayeti Üzerine Netnografik Bir İnceleme" başlıklı makale. Geniş kapsamlı bir netnografik çalışmaya dayanan bu yazı, son yıllarda medyada en çok ses getiren şiddet vakalarından biri olan Pınar Gültekin cinayetine ilişkin yapılan yorumları ele alıyor. Birincioğlu ve Şahin, bu cinayet üzerine yapılan yorumların eleştirel olmak bir yana erkeklikleri kuran milliyetçi-muhafazakâr, cinsiyetçi-mizojinik, kutuplaştırıcı-ayrımıcı, şiddet-argo, dinsel-ahlaksal ve suçlayıcı-yargılayıcı söylemlerden beslendiğini vurguluyorlar.

Derya İnce'nin kaleme aldığı "Hegemonik Erkekliğin Şiddeti Karşısında Yaşamını Savunan Kadınları Yeniden Düşünmek" ise, kendi yaşamlarını savunan kadınlar üzerine. Bu yazı, kadınlara yönelik her geçen gün yeni şiddet vakalarıyla karşılaştığımız, Türkiye'de İstanbul Sözleşmesi tartışmalarının yanı sıra 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve hatta Medeni Kanun'daki kadınların hak ve kazanımlarının tartışmaya açıldığı günümüzün toplumsal-hukuki bağlamında konumlanıyor. İnce, kadınların

deneyimlerine odaklanarak, erkek şiddeti mağduru olan kadınların hukukun koruma sağlamada yetersiz kaldığı durumlarda meşru müdafaa yapmalarını tartışıyor.

Kenan Demirci'nin "Reklamlarda Erkeklik: Pizza Reklamlarındaki Konuşan Animasyon Karakter Bize Erkeklikle İlgili Neler Söylüyor?" makalesi reklamlarda erkeklik söylemleri hakkında. Dominos Pizza reklamları üzerine bir söylem analizi yapan Demirci, bu reklamlardaki figürlerin kadınsılıktan ya da androjen olmaktan uzak olduğunun altını çiziyor ve hegemonik erkekliğin duygusuz ve otoriter yönünü yeniden ürettiğini vurguluyor.

Özlem Atar'ın "Masculinities In Muslim Women`S Post-9/11 Novels: Men In The Night Counter And Saffron Dreams" makalesinin, edebiyat ve erkeklikler alanındaki tartışmalara katkı sunacağı kanaatindeyiz. Atar bu makalesinde, Alia Yunis`in The Night Counter adlı romanı ile Shaila Abdullah`ın Saffron Dreams adlı eserindeki erkeklik temsillerini inceliyor.

Gökhan Gökgöz'ün Gaziantep'te LGBTİ+ bireylerle yaptığı saha araştırmasına dayanan "Muhafazakârlık ve Erkeklik İlişkisinin "Potansiyel" Uğrakları: Gaziantep'te Lgbit+ Seks İşçileri" çalışması bu sayının son makalesi. Gökgöz, yeni toplumsal hareketlerin LGBTİ+ bireyler ile temasına ve bununla ilişkili olarak Türkiye'deki LGBTİ+ bireylere bakışın tarihsel seyrine bakıyor. Ardından LGBTİ+ seks işçilerinin söylemsel güzergâhlarını ve anlam haritalarını "yorumsamacı bir perspektifle okuyor.

Eleştirel Erkeklik İncelemeleri İnisyatifi ile gerçekleştirdiğimiz söyleşide, Türkiye'de Eleştirel Erkeklik Çalışmaları bağlamında feminist teori, erkeklik çalışmaları, erkek hareketleri, feminist hareket, İnisyatifin yakın ve uzun vadedeki çalışmaları gibi konularda görüşlerini aldık.

Bu sayıda "Değıniler" bölümünde amacımız erkeklerin kendi erkeklik inşalarıyla, "erkek-oluş"larıyla yüzleşmelerine, patriyarkadan pay alma rotasındaki iç hesaplaşmalarına, eril hegemonyaya itirazlarına dair öz-yaşam öykülerine dayanan anlatıların Türkiye'de de çoğalmasına katkıda bulunmak idi. Nazım Fırat Şemin "Kişilikler Marketinin Müdavimi Olmak: Otoetnografik Bir Erkeklik Hikayesi" yazısında, tam da böyle bir hattan giderek çocukluktan yetişkinliğe, babası ile ilişkilerinin ekseninde bir otoetnografik erkeklik anlatısı sunuyor. Ali Draga da otobiyografik bir anlatıyla şekillenen "Babam, Ben Ve Kuzey: Hegemonik Erkekliğe Hayvan-İnsan İlişkisi Perspektifinden Bakmak" yazısında, hem kendisinin hem de babasının erkeklikleri ile kurdukları ilişkide, kedisi Kuzey'in hayatlarına dahil olmasından sonra yaşanan dönüşümleri, babası ile yaptığı görüşmelerden kesitlerle anlatıyor. Son olarak, Alican Eralp "Kahraman Olmama Hakkı" yazısında Srdan Golubovic'in Krugovi filmi üzerinden korku ve kahramanlık meselelerini şiddetin faili ya da maruz kalanı olmayanların, yani seyircilerin pozisyonları üzerinden ve kendi deneyimleri ile bağını kurarak ele alıyor.

Erkeklikler 1 ve Erkeklikler 2 sayıları bize, ülkemizde erkeklik çalışmaları alanına yönelik artan ilgiyi ve geniş bir yelpazedeki araştırmaların yeni tartışmalar için ne kadar ufuk açıcı olduğunu bir kez daha gösterdi. Okuyucunun da, benzer bir ilgiyle bu sayıdaki yazıları okumasını ve nice özgün çalışmaların alanyazına eklenmesini diliyoruz.

Emek Çaylı Rahte & Mehmet Bozok